REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tote oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 215. Braşov, Miercurĭ 29 Septemvrie (12 Octomvrie). 1904.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie st. v. 1904

se deschide nou abonament, la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii foiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe şése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România şi strĕinătate: Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai uşor prin mandate postale.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Resistenţă pasivă.

Am fost întru câtva surprinşĭ, cetind titlul de mai sus în capul articolului de fond al organului Saşilor de aicĭ „Kronstädter Zeitung“ de Sâmbăta trecută. Dér ne-am dis îndată, că póte acéstă fóie sĕ fi găsit cu cale de a recapitula observările sale asupra pasivităţii Românilor, ce le-a făcut de repetite-orĭ în periodul „verdilor“, ca şi mai târdiu, după ce verdele a luat culórea galbină - arămie de tómnă.

Ne-am înşelat însĕ de astă-dată. Autorul articolului amintit se ocupă de eventualitatea unei resistenţe pasive în deplinul înţeles al cuvêntului, care sĕ nu se mărginéscă numai a protesta contra sistemului de representaţiune şi de guvernare, o resistenţă pasivă, cum au făcut'o la timpul sĕu Maghiariĭ, Italieniĭ şi Poloniĭ.

Ce-ar fi, décă naţionalităţile din Ungaria ar veni la ideia, sĕ facă şi ele o asemenea resistenţă pasivă?

Acéstă întrebare o ventiléză autorul articolului din „Kr. Ztg.“, care articol ni se pare remarcabil şi caracteristic, tocmai fiind-că îl vedem într'un diar săsesc.

După-ce arată, că Maghiarii s'au distins între popórele europene prin lupta lor continuă şi constantă pentru drept şi neatêrnare, luptă ce au purtat'o în curs de trei veacurĭ, nerecunoscênd nicĭ o stare creată lor prin forţă séu viclenie, răbdând când n'aveau încătrău şi căutând la tóte ocasiunile de a-şĭ recâştiga drepturile, gata a înfrunta şi temniţă şi furcĭ şi glónţe — până ce în cele din urmă au reuşit a-şĭ câştiga posiţia respectată de astădĭ, — autorul continuă astfel:

„Décă naţionalităţile din Ungaria vréu sĕ înveţe ceva de la rassa domnitóre,—de la Maghiarĭ de sigur pot sĕ înveţe în ceea-ce privesce conscienţa naţională şi iubirea naţională.

Mijlócele, pe carĭ le-au întrebuinţat în cursul timpurilor pentru a-şĭ păstra libertatea şi fiinţa etnică, au variat ce e drept. In general însĕ au culminat în aceste douĕ cuvinte: Resistenţă pasivă. Dór nu este decât o jumĕtate de secol, de când au fost siliţĭ a suporta o administraţie octroiată şi un drept strĕin. Mulţĭ, fórte mulţĭ vor fi fost printre ei, carĭ jinduiau după posturĭ, ca sĕ ia lefurĭ din carĭ sĕ-şĭ hrănéscă familiile. Insĕ din acei, mulţĭ, cât de puţinĭ au fost aceia carĭ au cerut asemenea posturĭ! Au preferit sĕrăcia şi s'au păgubit mai bine, numai sĕ nu slujéscă asupritorului. Mai bucuroşĭ s'au lăsat administraţĭ de strĕinĭ, decât sĕ fi ajutat a sprijini sistemul ilegal. Birurile impuse de acest sistem, scieau ei prea bine, că trebue sĕ le plătéscă, dér nu le plăteau de bună voie şi întreţinerea numĕroşilor soldaţĭ, carĭ trebuiau sĕ intervină la încasărĭ, a pricinuit odiosului sistem pagube mai marĭ, decât erau sumele încasate. Mulţĭ nobilĭ trebuiau sĕ hrănéscă pe moşia lor câte o companie de soldaţĭ, ceea-ce o şi făceau cu umorul omului, care face pozne chiar şi când îl duc la spîndurătóre, dér treceau sĕptĕmânĭ şi impositele tot nu le plăteau. Prin zăticnelĭ de felul acesta s'a operat, până ce sistemul anticonstituţional s'a mălăieţit şi s'a prăbuşit.

Acelaşĭ lucru s'a întêmplat aprópe pe acelaşĭ timp în Italia, unde cele douĕ provincii de nord, Lombardia şi Veneţia aparţineau Austriei. Intréga populaţie de acolo alcătuia aşa dicênd un complot, de şi nu se conjuraseră cu jurămênt şi după anumite statute. Era de ajuns, décă şefii secreţĭ pe carĭ adesea nicĭ nu-i cunosceau, dedeau parola: „Din diua cutare şi cutare nu se mai primesc bancnote“, — şi banii de hârtie erau scoşĭ din circulaţie, statul trebuia sĕ plătéscă cu monedă. Era de ajuns sĕ se enunţe, ca nimenĭ sĕ nu mai cumpere tutun şi ţigărĭ de la tutungerii, fiind-că monopolul tutunului îmbogăţesce pe asupritorĭ, şi populaţia a început sĕ nu mai fumeze, ér tutungeriile stăteau gole. Vai de bărbatul, care nu ar fi vrut séu n'ar fi putut renunţa la fumat. Nevasta îi lovia pipa séu ţigara dintre dinţĭ în mijlocul unei ploi de cuvinte, ce nu prea sĕmĕnau a desmierdărĭ. Mĕsura acésta păgubea enorm visteria, deficitul crescea din di în di şi budgetul statului se ducea pe copcă.

Ceva mai târdiu făcură tot aşa Polonii din Rusia, şi când au credut, că sunt destul de tarĭ, au isbucnit la 1863, firesce fără resultat.

Ceea ce s'a petrecut înainte cu o jumĕtate de secol în patria nóstră, s'a repetat din nou la 1902 şi 1903. Maghiarii aveau, ce e drept, de la 1867 dreptul de liberă disposiţie în stat. Insĕ în afacerile militare erau de părere, că n'au încă acest drept. De aceea minoritatea începù în dietă obstrucţia. Guvernul a probat cu legea pactului de la 1867 în mână, că obstrucţioniştii cereau mai mult, decât admite legea. Pressa guvernamentală, în frunte cu „Pester Lloyd“, cu combatantul sĕu de paradă, n'avea destule cuvinte spre a face sĕ înţelégă pe obstrucţioniştĭ, că ceea-ce ei pretind, nimenĭ nu le va acorda şi nicĭ odată nu se va putè acorda de cineva. Dér resistenţa pasivă dăinuia înainte, întréga maşinărie a statului s'a oprit în loc, cabinetul pe partea căruia stătea, séu părea a sta, majoritatea cea mai pronunţată a deputaţilor, a cădut şi după ce a cădut şi un al doilea cabinet,—un al treilea cabinet, actualul, a aflat, că partea cea mai mare din postulatele obstrucţiunei se póte acorda, şi de fapt se acordă. Insuşĭ „Pester Lloyd“ a venit la alte idei, de cum avea înainte cu câteva sĕptĕmânĭ: el a acceptat şi a dat chitanţă cu mulţumire despre ceea-ce obstrucţiunea a eluptat prin resistenţa pasivă, aşa că trebuia sĕ credĭ, că tot tărăboiul cu obstrucţia n'a fost altceva, decât o grandiósă manevră naţională, care a isbutit.

Am fi în adevĕr curioşĭ, ce s'ar dice, décă naţionalităţile din Ungaria ar învĕţa de la poporul maghiar conducător şi resistenţa pasivă? N'avem de gând sĕ le îndemnăm séu aţîţăm la acésta, căcĭ noi suntem bunĭ cetăţenĭ, carĭ ţinem legile, chiar şi când ne pricinuesc durere. Pentru noi cuvintele Bibliei: „Fiţĭ supuşĭ mai marilor, carĭ au putere asupra vóstră“ nu sunt sunet şi fum, ci un avertisment serios, pe care trebue sĕ-l urmăm. Vorbim aşadér academic. Décă decĭ naţionalităţile ar ajunge la conscienţa, că ele pe basa legilor patriei au şi anumite drepturĭ, a căror esecutare posed dreptul inalienabil de a o cere, şi décă ar soma pe deputaţii de limba lor, sĕ pretindă în dietă rigorosa esecutare a legii (44: 1868), ce pórtă frumosul titlu: „Despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor“, óre nu ar haui „onorobila Cameră“ de un singur strigăt, óre pressa maghiară scrisă unguresce şi cea scrisă nemţesce ar găsi destule cuvinte spre a înfiera „obrăznicia“ şi „îndrăsnéla“ naţionalităţilor? Dér — vorbind tot academic — décă naţionalităţile nu s'ar spăria de acésta şi ar începe cu resistenţa pasivă, unde am ajunge? Nicĭ nu cutezăm a cugeta până la sfîrşit acest cuget.

Naţionalităţile, décă ar voi, ar putè sĕ-şĭ stabiléscă atitudinea după modelele date. Prin acésta firesce, după litera legiĭ, ar fi pasibile de penabilitate, dér massele ajunse odată pe povîrniş, nu se vor întreba mai departe, ci îşĭ vor dice, că popóre întregĭ totuşĭ nu pot fi aruncate în temniţă. Avem esemple destule chiar în capitală, în mijlocul celei mai desĕvîrşite păci, că massele iau parte, te mirĭ pentru ce motive de nimica, la tumulturĭ, fără sĕ se gândéscă măcar la ce penalitate se espun. Motivul unor asemenea tumulturĭ nu este de loc adênc séu moral, şi totuşĭ câtă oştire e necesară, spre a le reprima! Insĕ când naţionalităţile pretind esecutarea unei legĭ în vigóre, cum este legea naţionalităţilor, aicĭ este la mijloc un motiv profund moral; ele vor sĕ domnéscă dreptul şi legea, şi nu nedreptatea şi dispreţuirea legilor. Şi nicĭ chiar judecătorul cel mai aspru, întru cât el este judecător şi nu sectarul unui partid, nu le-ar putè înfrunta, décă ar adopta resistenţa pasivă.

Noi însĕ nutrim încă astădĭ firma credinţa, că sórtea patriei nóstre va fi astfel condusă, în cât naţionalităţilor nicĭ prin gând sĕ nu le trécă a adopta resistenţă pasivă“.

Braşov, 28 Septemvrie v.

Dieta ungară a fost deschisă erĭ, la 10 Octomvrie. Francisc *Kossuth* a cerut lămurirĭ de la ministrul preşedinte Tisza în afacerea scrisórei deschise, ce a adresat'o alegĕtorilor sĕi din Ugra. Contele *Tisza* rĕspundênd a declarat, că nu vré sĕ polemiseze; observă însĕ, că *modificarea regulamentului camerei se va întîmpla* după cerinţele demnităţii parlamentului. Nu vré clotură, ci vré numai sĕ împiedece pe viitor obstrucţiunea technică. A mai declarat contele Tisza, că budgetul şi contingentul de recruţĭ ţine sĕ fie desbătute în termin fix. A rugat apoi camera sĕ alégă o comisiune pentru *elaborarea planului de revisuire a regulamentului.*

Diarele maghiare tóte s'au ocupat cu scrisórea lui Tisza. Cele mai multe cred, că revisuirea regulamentului camerei plănuită de el, este o declarare de rĕsboiŭ anume făcută, pentru-ca Tisza, décă va întîmpina resistenţă înverşunată din partea oposiţiei, se disolve camera şi sĕ facă alegerĭ nouĕ.

In conferenţa partidului koşutist ţinută Dumineca séra, şeful acestui partid Francisc *Kossuth* a declarat, că încercarea lui Tisza de a revisui regulamentul camerei cu restrîngerea libertăţii cuvîntului va întîmpina resistenţa cea mai estremă. Aceeaşĭ atitudine o au şi celelalte partide oposiţionale. La Csorna *Rakovszky*, ér la Szentes *Ugron* au ridicat sabia contra planurilor lui Tisza, declarând ambii, că nu vor lăsa sĕ se primejduéscă drepturile „naţiunei“.

Sultanul refusă memoriul patriarchului. Din Constantinopol se telegrafiéză, că Sultanul *a refusat primirea memorandului* patriarchului ecumenic, în care membrii sinodului resping împlinirea concesiunilor bisericescĭ cerute de Românii macedonenĭ şi recomandate de Sultan. Patriarchul fiind încunosciinţat de acésta, s'a dus în aceeaşĭ di la secretarul Sultanului Taksim paşa, protestând în contra acestui refus.

Deschiderea dietei bucovinene. Erĭ la órele 11 s'a deschis dieta Bucovinei. Deschiderei i-a premers câte un Te Deum celebrat în catedrala gr. or. şi în bisericile rom. cat. şi gr. cat. La ordinea dilei a acestei şedinţe a fost depunerea jurămêntului noului mareşal al ţĕrii bar. George Vasilco, a substitutului sĕu şi a deputaţilor.

„Diua martirilor“.

Timişóra, 10 Octomvrie 1904.

Avênd afacerĭ, am călĕtorit într'un oraş considerabil din Bănatul de odinióră, care este sediul unui comitat, a cărui poporaţiune este aprópe absolut nemaghiară, ér în oraş popor maghiar nu esistă decât câţi-va servitorĭ, apoi funcţionarii administrativĭ şi judecătorescĭ.

Intrând în oraş vĕd pe zidirile publice, cam 6—7 la numĕr, fâlfâind stégurĭ negre. Oraşul este, decĭ, îmĭ diceam eu, în doliu. Óre cine sĕ fi murit?

Intreb pe 2—3 trecĕtorĭ de pe stradă, ómenĭ din popor: ce e în orasul vostru? Cine a murit?

— „Mi ne znamo, gospodine“, mi-au rĕspuns toţĭ compatrioţii de „buze sêrbescĭ“, pe carĭ i-am întrebat.

Noi nu scim, domnule, ce însémnă stégurile cele jalnice; la noi n'a murit nimenĭ. Numai „gospodarii“ — domnii — au arborat stégurile acelea...

Ei, acum înţeleg, gândiam în mine, adĭ este 6 Octomvrie „a vértanuk napja“, (ḑiua martirilor), este ḑi de doliu naţional...

Am întrat la judecătorie. Am aflat pe toţĭ funcţionarii la mesele lor, lucrau, pertractau, ca în ḑilele de lucru.

Am întrat, la ora 12, în restaurant unde am prândit. Ca om strein şi fără cunoscuţĭ, mĭ-am ales în sală un loc, cam aprópe de uşă, dér aveam o privire generală peste întreg publicul din sală. Colo era o măsuţă, lângă care s'au aşedat cam 5—6 persóne, carĭ se bineventau reciproc cu „alászolgaja“. Aceştia, 'mĭ ḑiceam eu, sunt patrioţii!

La celelalte mese óspeţii se salutau sêrbesce, cu „sluga ponizni“, orĭ cu „dobar dan“, icĭ-colea se auḑia şi câte un „Ergebener Diener“.

Privind prin ferestri, la stradă, vedeam cum ies şi întră şcolarii, chiar într'una dintre zidurile cu steag negru (a gimnasiului), şi-i vedeam pe toţĭ cu cărţile subsuóră. Va sĕ ḑică s'au ţinut şi prelegerĭ.

Apoi cum? Este afişată în oraş jale mare! Dér nimenĭ nu jălesce şi nicĭ habar nu are ce vréu sĕ ḑică acele stégurĭ negre.

Ore de ce-s bune şi ce valóre reală patriotică séu de pietate au astfel de manifestaţiunĭ într'un oraş ca acesta şi între asemenĭ împrejurărĭ? Aşa mĕ întrebam în mine.

Nu sciam sĕ-mĭ dau rĕspuns potrivit. Dér nicĭ nu pot sĕ înnec în mine impresia, ce a făcut'o asupra-mĭ cele vĕḑute.

Tot lucrul mi-s'a înfăţişat ca o satiră amară, chiar tragică!

O satirisare a virtuţilor, de altcum nobile şi patriotice, pe carĭ eu, din parte-mĭ nu le deneg nicĭ martirilor din cestiune, ca foştĭ aderenţĭ ai principiilor şi convingerilor lor. Căcĭ, nu întreb, décă politica, séu pornirea lor a fost bună séu rea pentru ţéră, ci judec numai asupra faptului, că cineva sufere martiriu, sufere mórte pentru principiile şi convingerile sale politice, dér nu abstă, nu se abate de la ele — nicĭ în vreme de pericol, séu de restrişte!

Şi cine provócă, cine dă îndemn la satirisare, cine satiriséză atarĭ virtuţĭ?

Tocmai acela, care ḑice din gură, că le preamăresce!

Adecă politica actuală, sistemul actual politic, care in orbia sa crede, că cu forţa séu prin forţă se póte strĕbate şi în internul, în divinitatea individuală a omului.

Politica nebună de adĭ, care, orĭ că crede în adevĕr, orĭ că crede numai în dragul sinamăgirei şi fuduliei proprie, dér crede şi ţine sus şi tare, că cu forţa şi prin forţă brutală se pot ajunge şi scopurile, carĭ la tot casul s'ar ajunge prin blândeţă, înţelepciune, prin o politică reală adevĕrat patriotică.

Căcĭ, repet, n'am vĕḑut în tot oraşul pe nimenĭ, care ar fi cuprins cu sufletul şi cu inima sa însemnătatea manifestaţiunei de doliu, deşi manifestaţiunea nu puté sĕ aibă alt scop. Nu puté ca sĕ fie o formalitate gólă, un „cuvênt fără trup“ căcĭ aşa e vorba: că jalea este a patriei, a „naţiunei“, subînţelegêndu-se şi nemaghiarii.

După a mea pricepere, după al meu concept despre patriotism, sciu că sĕrbătorirea „martiragiului patriotic“ ar trebui sĕ atingă la suflet şi la inimă pe toţĭ fiiĭ ţĕriĭ! Sĕrbătorirea de asemenea natură are de scop de o parte cultivarea sentimentelor de pietate pentru bărbaţiĭ carĭ au suferit martiriu, de altă parte sĕ animeze şi însufleţéscă posteritatea, resp. generaţiile viitóre, spre asemenea virtuţĭ, în casul când şi décă va avé patria séu „naţiunea“, lipsă orĭ trebuinţă de ele.

Altcum festivităţile de doliu, carĭ ar trebui sĕ fie sĕrbătorite şi simţite de toţĭ décă se ţin numai ca de clacă, şi nimenĭ nu simte în inima sa ceea ce ar trebui sĕ simţă — n'au nicĭ un înţeles.

N'ar fi posibil óre, îmĭ diceam eu în mine, ca s'ajungem odată acolo, ca orĭ-ce serbătóre prin care se preamăresce o virtute a fiilor patriei, sĕ fie într'adevĕr sĕrbătorită de tóte popórele din ţéră?

Décă bunul Dumneḑeu ar scăpa cumva cârma politică a Ungariei de şovinismul cel fără de lege; décă bunu Dumneḑeu ar scăpa naţionalităţile nemaghiare de „bunăvoinţa“ de care se conduc cei de la ministeriul lui Berzeviczy pentru „cultura“ şi pentru „folosinţa“ séu „binele“ nostru, al cetăţenilor „cu buze nemaghiare“, şi décă bunul Dumneḑeu ar face ca alţĭ bărbaţĭ, fie şi de cei cu „buze nemaghiare“ sĕ vină la cârma ţĕriĭ şi sĕ încépă o politică de totului tot schimbată — eu cred că ar fi posibil.

In meditaţiunile mele îmĭ închipuiam cam următórele:

Décă în Ungaria ar esista icĭ un emporiu sêrbesc, colo unul românesc, în alt loc unul slovăcesc etc. şi fie-care s'ar bucura de o perfectă şi nemărginită libertate politică naţională, de drepturĭ într'adevĕr egale în tóte, de institute culturale naţionale, ca astfel toţĭ şi tóte popórele sĕ pótă dice Dómne ajută! — atuncĭ ar fi o imposibilitate, ca ele sĕ fie indiferente şi nesimţitóre chiar şi faţă de „vértanuk“

Nimenĭ din Ungaria nu şĭ-ar dori nicĭ altă patrie, nicĭ alt pămênt! N'ar mai esista „agitatorĭ“, nicĭ „duşmanĭ“ ai Ungariei în sînul ei, ci toţĭ ar esclama într'un glas şi cu o simţire: suntem mulţumiţĭ, facem şi noi parastase pentru bărbaţiĭ, carĭ s'au jertfit odinióră pentru independenţa patriei, care îmbrăţişéză pe toţĭ, în mĕsură egală, dréptă şi deplină.

Şi multe alte asemenĭ idei îmĭ fulgerau prin minte, în meditaţiile mele, pe carĭ însĕ nu cutez a le mai înşira, temêndu-mĕ, că „patriotismul“ şi „liberalismul“ de adĭ mĕ va trimite la — balamuc.

Rĕsboiul ruso-japones.

De pe câmpul de rĕsboiŭ ne vine o scire sensaţională. Generalissimul *Kuropatkin* a dat un ordin de ḑi către armata sa din Manciuria, în care spune, rupt ales, că nu se va mai retrage, ci va lua *ofensiva.* Se pare astfel, că *Kuropatkin* află sosit césul de a-şĭ pune în practică planul sĕu de luptă: mĕ voiŭ retrage până când nu voiŭ dispune de condiţiunile unui atac cu succes, ér când voiŭ dispune de forţe suficiente, voiŭ ataca.

Ordinul de ḑi al lui Kuropatkin.

Petersburg, 9 Octomvrie. După o telegramă din Mukden cu data de erĭ, fóia oficială publică următorul ordin de ḑi, ce l'a dat generalul *Kuropatkin* către armată, cu data de 2 Octomvrie:

„Au trecut deja 7 lunĭ, de când inimicul ne-a atacat la Port-Arthur, înainte de ce s'a fi întîmplat declararea de rĕsboiŭ. De atuncĭ trupele rusescĭ au sĕvîrşit pe uscat şi pe apă multe fapte de vitejie, pe carĭ patria nóstră cu drept cuvênt le póte lăuda. Inimicul însĕ nu numai că nu a fost învins, ci în îngâmfarea lui viséză încă la o deplină victorie. Trupele armatei din Manciuria, deşi curagiul lor e neschimbat şi mare, până acum n'au fost în privinţa numerică destul de tarĭ, ca sĕ învingă armata japonesă. Mult timp a trebuit pentru învingerea tuturor greutăţilor şi pentru întărirea armatei active în mĕsura, ca cu deplin succes sĕ se pótă duce la bun sfîrşit problema grea şi gloriósă, ce i-s'a încredinţat.

„Cu tóte că de repeţite-orĭ am respins atacul Japonesilor îndreptat în contra posiţiunilor nóstre, totuşĭ nicĭ în urma resultatelor nóstre dobîndite la Daşişao, Liangdiansian şi Liaoyang n'am aflat opurtune aceste resultate pentru a trece la ofensivă, şi am ordonat retragerea. Aţĭ părăsit posiţiunile apĕrate cu eroism, fără ca inimicul sĕ vĕ fi neliniştit, şi între continue pericule ale luptelor nouĕ v'aţĭ retras în alte posiţiunĭ dinainte pregătite. După lupta sângeróşă de cincĭ ḑile lângă Liaoyang şi după apĕrarea cu succes a tuturor avangardelor şi a cartierului principal, *între împrejurările cele mai grele v'aţĭ retras la Mukden.* Dinaintea armatei lui *Kuroki* v'aţĭ retras pe drumurĭ aprópe inpracticabile, în timp de ḑi luptându-vĕ, ér *în timp de nópte trăgênd cu puterea braţelor vóstre carele şi tunurile*, fără ca vr'unul din voi sĕ fi pierit, orĭ sĕ vĕ fi părăsit prisonierii şi răniţii, séu trupele de tren sĕ fi suferit vr'un rĕu.

„Am ordonat retragerea cu inimă întristată, însĕ cu acea nădejde neînfrântă, că ea e necesară pentru lupta decisivă cu inimicul, ce se va întêmpla îndată-ce va fi sosit momentul potrivit. *In lupta cu Japonia, Ţarul a trimis forţe armate destul de marĭ pentru a ne asigura noue victoria.* Tóte greutăţile împreunate cu transportarea armatei la o depărtare de 10,000 verste, au fost învinse printr'o muncă uriaşă. Din Rusia europénă şi din Siberia se transportă necontenit de 7 lunĭ de ḑile multe mii de ómenĭ şi ḑecile de mii de cai, vehicule şi milióne de pudĭ necesare, — ér décă adĭ se par nesuficiente regimentele trimise, atuncĭ vor veni altele nouĕ, fiind-că *se împlinesce cu rigóre neînfrântă voinţa neschimbată a Ţarului nostru de a birui pe inimic.*

„Până acum inimicul răzimându-se pe o mare armată şi pe noi închiḑêndu-ne prin armata sa, a ales după propria-i chibzuire timpul oportun pentru atac; ***acum însĕ a sosit momentul aşteptat de întréga nóstră armată, ca noi sĕ mergem în contra inimicului.*** A sosit timpul, ca sĕ impunem Japonesilor voinţa nóstră, *fiind-că forţele armatei manciuriene sunt adĭ destul de tarĭ, de a trece la ofensivă.*

„Neîntrerupt însĕ trebue sĕ ne gândim la aceea, că pentru a învinge pe puternicul şi curagiosul inimic e nevoie, afară de numĕrul trupelor, de devotamentul statornic al tuturor ofiţerilor. Orĭ cât de marĭ jertfe ar trebui sĕ aduceţĭ, voi trebue sĕ fiţĭ pĕtrunşĭ de conscienţa, *cât de importantă este victoria pentru Rusia.* Gândiţi-vĕ mai ales, *cât de necesar este a mântui pe fraţiĭ noştri din Port-Arthur*, carĭ de 7 lunĭ ţin cetatea, ce li-s'a încredinţat spre apĕrare.

„Soldaţĭ! In urma puteriĭ câştigate prin unirea armatei nóstre cu Ţarul şi cu întréga Rusie, ea a sĕvîrşit fapte de eroism pentru patrie în tóte rĕsbóiele şi a dobândit o glorióşă recunóscere în ochiĭ tuturor popórelor. Sĕ vĕ gândiţĭ tot-déuna la aceea, că *voinţa Ţarului a încredinţat voue apĕrarea demnităţiĭ Rusiei şi a drepturilor ei.* Augustul comandant suprem al imperiului rusesc dimpreună cu Rusia întrégă sĕ rógă pentru voi şi vĕ binecuvêntă. Intăriţĭ de aceste rugăciunĭ pentru fapte nouĕ eroice, *trebue se mergem cu siguranţă înainte*, consciĭ de însemnătatea problemei nóstre, cu hotărîre puternică trebue sĕ ne împlinim datoria până la fine, necruţându-ne viéţa. *Voinţa lui Dumneḑeu sĕ fie cu noi cu toţĭ*“.

Acésta este în tot cuprinsul ei, proclamaţia lui Kuropatkin.

Bate la ochĭ, în acelaşĭ timp, că armata japonesă pare a se fi oprit şi a nu mai înainta spre Mukden. Din contră Japonesiĭ sunt actualmente nespus de ocupaţĭ cu fortificarea posiţiunilor lor dincolo de Liaoyang şi pe tot cuprinsul Manciuriei, unde şĭ-au pus până acum piciorul, adunând forţe marĭ pentru viitórea campanie, ce după tóte probabilităţile va fi nespus de sângeróşă.

O scire telegrafică mai nouă spune, că trupele rusescĭ au ocupat deja staţiunea căii ferate de lângă Yantai.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(7)

Feréstra sclipitóre.

De F. Clemens.

— Urmare. —

Moulin ghici din aceste vorbe, ce se petrece cu dênsul şi se linişti pentru moment. Falsificatorii îl considerau mort. Nu erau destul de pricepătorĭ spre a distinge un leşin adênc de adevĕrata mórte. Ei slobodiau acum pretinsul cadavru într'o prăpastie spre a-l ascunde de-ocamdată.

Detectivul resuflà uşurat simţind pămênt sub picióre. Numai funia îl mai ţinea legat de vrăşmaşii sĕi. Ne putênd de sus sĕ o deslege, ei aruncară funia după detectiv. Un nou moment favorabil, căcĭ funia, în situaţia în care se afla, putea sĕ-i fie de un folos nepreţuit. Moulin nu se îndoia nicĭ o clipită, că va puté sĕ ésă din prăpastie şi sĕ se salveze încă înainte de a fi căutat de falsificatorĭ.

Inainte de tóte era de importanţă sĕ afle detailurĭ asupra bandiţilor, căcĭ nu putea spera sĕ-i surprindă acolo sus în cuibul lor. Trebuia sĕ iasă din acéstă prăpastie încă înainte de revĕrsatul zorilor ca sĕ nu cadă în mânile acestor pungaşĭ. Ei de sigur îl vor căuta diminéţa şi vĕḑênd că a dispărut îşĭ vor lua tălpăşiţa. Despre presenţa lui Chateraut era deja convins, pe un al doilea audise că îl numiau Luţ. Lungit, cum era pe pămênt, îşĭ ascuţi urechile póte va mai prinde ceva din tainele lor:

„Cum aţĭ isbutit sĕ daţĭ gata pe acest şnapan?“ se audi glasul subţire al gravorului.

„Pĕcat că n'ai fost de faţă mestre!“ rĕspunse vocea celui care vorbise mai întâiŭ. „Luţ, care tocmai stetea de pază, îl vĕḑu când se apropia. El ne-a vestit imediat şi în primul moment nu sciam ce sĕ facem de spaimă. Ne-am venit însĕ curênd în fire şi eşind din bojdeucă, am închis uşa şi ne-am tupilit în tufiş. Instrumentele şi aparatele nu le-am mai putut ascunde. Indată ce ne-am convins că avem de a face numai cu o singură persónă, eram siguri că vom pune mâna pe el. Şi în adevĕr, el a întrat în capcană. Intâiŭ a adulmecat în jurul colibei, apoi a spart feréstra şi a întrat. Noi l'am urmat tiptil şi când a descoperit cu o sagacitate rară oblonul, şi s'a coborît pe scară, noi am deschis încet uşa şi ne-am tîrît după dênsul. Eu m'am coborît întâiŭ pe scară şi când l'am zărit aplecat asupra lăḑii, m'am apropiat pe la spate şi l'am salutat cu un reteveiŭ în glavă, încât a uitat al cui e.“

„Şi a murit pe loc?“

„Cel puţin nu a mai bleştit“, replicà cinic vorbitorul. „L'am lăsat apoi deocamdată, unde era, şi când a început sĕ amurgéscă l'am tîrît aicĭ sĕ i ascundem cadavrul“.

„Asta o sciu“, rĕspunse Chauteraut nerăbdător. „Dér grăbiţĭ, căcĭ astădĭ trebue sĕ mergem la Cauterets.“

„Cam greu de coborît pe acéstă vreme“ dise unul din ei.

„Nu e pentru prima óră. Intr'o jumĕtate de ceas rĕsare luna“, stăruia vătaful. „Este de o importanţă capitală, ca noi toţĭ cincĭ, sĕ ne arătăm în Cauterets, sciţĭ, pentru ca sĕ putem dovedi un *alibi.* Peste tot va fi bine sĕ lăsăm a trece câteva ḑile şi numai după aceea sĕ ne întórcem aicĭ. Aţĭ ascuns bine totul?“

„Da, am ascuns. Şi când sĕ ne întêlnim?“

„Astădĭ e Miercurĭ. Sĕ ḑicem Duminecă după amédĭ la órele patru“.

„Şi cadavrul sĕ stea aicĭ până atuncĭ?“

„Póte sĕ stea. E în bun loc.“

„Sunt curios, ce vor ḑice în oraş că a dispărut érăşĭ unul fără urmă?“

„O sĕ fie mare tevatură“.

„In tot casul, despre asta o sĕ ne înţelegem Duminecă. Ar fi bine sĕ spălăm putina şi sĕ ne căutăm alte tărîmurĭ. Duminecă o sĕ fac o propunere în privinţa acésta“.

Paşii vorbitorilor se auḑiau resunând în depărtare.

Moulin, după ce ascultase câtva timp cu respirarea oprită, ca nu cumva sĕ fi rĕmas vr'unul îndĕrĕt, încercà sĕ se ridice. Asta însĕ nu era tocmai uşor. Nu-l ţineau piciórele. Il durea capul teribil, şi când s'a ridicat, se învêrtea lumea cu el, ér pămêntul par' că voia sĕ-i fugă de sub picióre.

Ce era de făcut? Mai bine o fi sĕ

Pactul austro-ungar.

Pe piața bibliografică francesă a apărut nu de mult o carte fórte voluminósă asupra *pactului austro-ungar*; — autor Dr. *Eisenmann*. E o lucrare critică istorică, în care autorul își dă silința a arĕta, pe basa evenimentelor politice crearea pactului, greșelile lui și consecințele acestei creațiunĭ dualiste asupra monarchiei.

Dr. Eisenmann arată, că pactul dualist ce s'a făcut cu mare grabă și cu puţină chibzuire, s'a zămislit în ḑilele când Francisc Iosif I trecea prin o mare crisă sufletéscă, vrênd *sĕ abdică la tron*". Imprejurarea acésta a fost cel mai important factor pentru succesul lui Deàk. Domnitorul și-a dat aprópe fără de veste aprobarea, din ceea ce se esplică caracterul vag al pactului și că e făcut de mântuială. Pactul póte fi interpretat în două feluri, de óre-ce altul este textul lui în Austria și altul în Ungaria; altfel s'a pronunțat asupra lui domnitorul în Austria și altfel înaintea Maghiarilor. Atât Austriacii cât și Maghiarii sunt pe deplin în drept a-l interpreta *bona fide* în favorul lor. După credința antorului, Maghiarii sunt mai dibacĭ, în pretensiunile lor mai energicĭ și mai egoiștĭ, de cât Austriacii.

Inainte de încheiere Dr. E. ajunge la nisce conclusiunĭ fórte interesante. Nu vré sĕ fie profet, însĕ accentuéză opiniunea rĕspândită în întréga Europă, că în Austria va învinge sĕu panslavismul, sĕu pangermanismul, orĭ că Austria și Ungaria se vor despărți în două state. Nu crede însĕ în primele două eventualitățĭ. Popórele slave din Austria cochetéză numai cu panslavismul și décă une-orĭ se arată la ele niscaiva tendențe panslaviste, acésta este pentru-că vréu sĕ esercite óre-care presiune asupra regimului nefavorabil Slavilor. Nicĭ pangermanismul nu póte sĕ fie păgubitor pentru monarchie, de óre-ce Germaniĭ din Austria nu prea doresc sĕ se atașeze la imperiu, unde i-ar aștepta o deplină prusificare; Germaniĭ din imperiu doresc cu atât mai puțin sĕ posédă Austria, căcĭ deși ar trebui sĕ renunțe la Galiția și Bucovina, totușĭ cu celelalte provinciĭ austriace ar căpĕta 6 milióne de Slavĭ. Separațiunea între Austria și Ungaria însĕ e mai periculósă, dér nicĭ ea n'ar fi împreunată cu prea marĭ sguduirĭ interne, de óre-ce și în casul unei uniunĭ personale ar rĕmâné obligamentul apĕrării comune și astfel strĕformarea acésta eventuală n'ar provoca vr'o schimbare însemnată în politica europénă.

Autorul se ocupă apoi cu ultimele evenimente în jurul cestiunei armatei. Ḑice că e firm convins, că ministrul-președinte Koerber a îndemnat pe monarch sĕ resiste pretensiunilor maghiare, ér contrafacerea ordinului din Chlopy a esoperat'o ministrul de esterne Goluchowski. Tot Goluchowski a consimțit cu programul militar al partidului liberal maghiar, care a desfăcut unitatea armatei și a monarchiei. Niciodată — ḑice autorul — Goluchowski n'ar fi făcut acésta, décă nu s'ar fi gândit, că voința împĕratului e schimbăciósă, ér Maghiariĭ sunt rĕsbunătorĭ.

Dr. E. are câteva cuvinte de ḑis și cu privire la moștenitorul presumptiv de tron *Francisc Ferdinand*. Moștenitorul de tron — spune el — are inclinațiunĭ conservative și clericale; el face politică mai ales de la căsĕtorie încóce. Față de Ungaria „liberală“ el n'are simpatiĭ și mult l'au iritat cu deosebire succesele militare ale Maghiarilor. „E fórte îndoios, décă moștenitorul de tron va respecta pactul în forma lui actuală și décă nu cumva are sĕ guverneze, deși nu contra Maghiarilor, dér cel puțin fără de ei. Partidul poporal catolic, cu care moștenitorul de tron simpatiséză de mult, póte fi o verigă între viitorul suveran și între naționalitățĭ“.....

SCIRILE ḐILEI.

— 2) Septemvrie v.

Sfințirea bisericei din Azuga. Duminecă s'a făcut sfințirea bisericei din Azuga. Serviciul divin a fost oficiat de cătră P. S. S. Arhiereul Nifon, vicarul mitropoliei, împreună cu archimandritul Nifon din Sinaia și cu numĕros cler. Corul din Buștenĭ, condus de d-l Mihăilescu, a dat rĕspunsurile. După târnosire, s'a făcut desvĕlirea monumentului ridicat în memoria luptătorilor din compania 8 Prahova, căḑuțĭ în rĕsboiul din 1877. Archiereul Nifon a ținut în biserică o frumósă predică, apoi a vorbit primarul Jingă. Biserica e o clădire frumósă, cu o pictură bine esecutată. La întrarea în biserică sunt portretele Regelui și Reginei. Biserica a fost clădită pe un teren oferit de casa regală; pictura, mobilierul și sfintele odóre au fost oferite de Suveran. La monument a vorbit d-l Ioan *Babes*, delegatul comitetului de inițiativă, d-l Louis *Basset*, primarul Jingă și căpitanul Cernescu. O companie din reg. 8 Prahova, cu drapel și musică, comandată de d-l căpitan Cernescu, a dat onorurile militare. Monumentul e frumos, din piatră de granit, înalt de 6 metri; sus se află un vultur de bronz, ér în față, tot de bronz stema României, un drapel și o sabie; apoi o placă grósă de marmoră cu o inscripție în litere aurite. După desvĕlirea monumentului, au defilat soldații, societatea de cântărĭ, membrii ligei culturale, ai societății de gimnastică și elevii școlei.

Regele Carol cătră prințul Hohenlohe. Joi a părăsit prințul Hohenlohe, nou numitul guvernor al Triestului, Bucovina. Inainte de plecarea sa din Cernăuțĭ, prințul Hohenlohe a primit de la Maj. Sa regele Carol al României următórea telegramă: „Sinaia 6 Octomvrie. Regret sincer, că Serenitatea Vóstră sunteți momentan împiedecațĭ a-mĭ face visita atât de dorită la Sinaia; mĕ mângăiŭ însĕ cu speranța plăcută, de a Vĕ puté saluta la Noi în timp nu prea depărtat. La cele mai sincere felicitărĭ pentru înaintarea Vóstră ca guvernor la Triesta, unde înainte de câțĭ-va anĭ Mi-s'a făcut o primire cordială, adaug mulțămita Mea sinceră *pentru tótă bunăvoința, ce a avut-o Serenitatea Vóstră pentru supușii Mei, carĭ au visitat Bucovina*. Rog pe Serenitatea Vóstră sĕ primițĭ asigurarea sentimentelor Mele prietenescĭ. Carol“.

Derailare. Dumineca d. a. a deraliat un tren de marfă, constătător din 30 vagóne, în stațiunea Rákos din apropierea Budapeștei. In urma deraliării mai multe vagóne s'au sfărimat și linia a fost stricată. Din causa acésta tóte trenurile, carĭ aveau sĕ trécă prin acéstă stațiune au sosit cu marĭ întârḑierĭ. Ast-fel trenul accelerat de cătră Arad a sosit erĭ diminéță cu o întârḑiere de aprópe 2 óre, trenul accelerat de după amiadĭ a sosit la órele 4 și 25, ér trenul de erĭ séră a întârḑiat cu 2 óre. Trenurile de aḑĭ de-asemenea au sosit cu micĭ întârḑierĭ. Se anunță însĕ, că în decursul ḑilei de astăḑĭ se va relua circulațiunea regulată.

Demonstrații pentru sufragiul universal în Austria. Se depeșéză din Brünn (Moravia), că socialiștii germanĭ și cehĭ, în numĕr de câte-va mii, avênd în fruntea lor pe deputatul Hybesch și pe șefii socialiștĭ au făcut o sgomotósă demonstrațiune pentru sufragiul universal. Demonstranții purtau bandiere pe carĭ era scris: „Voim sufragiul universal!“ Poliția a sechestrat o păpușă de paie, representând pe baronul Chlumetzky, care a împedecat dieta Moraviei sĕ voteze legea pentru lărgirea dreptului electoral.

Noul președinte al Bucovinei, Dr. O. cav. de Bleyleben a sosit Vinerĭ diminéța în Cernăuțĭ. Indată după sosirea sa noul president al țĕrii a luat în sémă conducerea guvernului. In decursul dimineții i-s'a presentat noului președinte biroul presidial al guvernului țĕrii. La amiaḑĭ noul președinte a făcut visite primarului Kochanowski, I. P. S. Archiepiscopului și Metropolitului Dr. V. de Repta, prelatului Schmied, comandantului de brigadă Wanka, căpitanului țĕrii G. Vassilco, consulului imper.-rusesc Daliwo Dobrowolski, consulului regal al României C. Cogălniceanu. După amiaḑĭ la órele 4 i-s'au presentat noului președinte: funcționarii guvernului țĕrii, funcționarii direcțiunei de finanțe, funcționarii direcțiunei fondului religionar gr. or. bucovinean și toțĭ căpitanii districtualĭ.

Alegerea inginerului orașului Brașov este pusă la ordinea ḑilei în ședința de mâne a consiliului comunal. Au concurat cu totul 8 petențĭ, între carĭ și inginerul român din Blașiŭ d-l Ioan F. *Negruțiŭ*.

Impămêntenirea Evreilor din România. Cetim în „E-g.“: Din România ne vine scirea despre o jurisprudență de mare importanță. Curtea de cassație în motivarea unei sentințe a enunțat un principiu, care va provoca mare schimbare în situația Evreilor din România. Se anunță anume, că Evreii, carĭ trăiesc în România, décă nu sunt cetățenii altor state, afară de drepturile politice trebue împărtășițĭ în aceleașĭ drepturĭ, ca orĭ-care alt cetățén român născut în țéră. Deóre-ce după practica juridică de până acuma tóte procesele referitóre la Evrei se judecau după legea strĕinilor și prin urmare pe Evrei îi declarau oficial de streinĭ, curtea de cassație prin jurisprudența sa îmbunătățesce în mod însemnat sórtea Evreilor. Décă avem în vedere încă două jurisprudențe anterióre ale Curții de cassație, dintre carĭ una enunță, că copiiĭ evrei născuțĭ în România înainte de naturalisarea părinților sunt a-se considera cetățenĭ românĭ, ér cealaltă enunță, că este o inelegalitate a expulsa din țéră pe locuitorii evrei ca atarĭ, — nu ni-se pare nejustificată speranța, că coreligionarii noștri din România vor vedé ḑile mai bune“.

Erupțiunea vulcanului Pélée. Ḑiarul „Eclair“ află, că deși noua erupțiune a vulcanului Mont-Pélée, din insula Martinica, este fórte puternică, s'au luat tóte mĕsurile pentru prevenirea orĭ-cărei nenorocirĭ.

Procesul călugărițelor catolice din România. Cetim în „B. T.“: Deputatul din Galațĭ, d-l Const. *Benișache* a adresat ministrului-președinte D. Sturdza o telegramă, în care protestéză contra închiderii școlei călugărițelor din Galațĭ. Telegrama are următorul text: „Vĕ asigur, că se sĕvîrșesce o crimă, décă se închide institutul călugărițelor din Galațĭ, un institut cum nu mai este altul în România. Décă am cerceta causele puținelor convertirĭ, le-am găsi în relațiunile familiare ale convertitelor și nicĭ-odată nu în influențarea călugărițelor. Cunosc câte-va casurĭ de acestea fórte exact. Eu am o fiică în institut si sunt sigur, că ea se află acolo ca sub îngrijirea mamei sale. De 40 anĭ institutul acesta dă cele mai bune mame de familie și de societate“.

D-șórele Basarabeanu, după cum scrie aceeașĭ fóie, au părăsit România și au venit la Timiș lângă Brașov, unde călugărițele posed un mare edificiu.

Teatru german. Astăḑĭ comedia „Die grosse Null“, ér mâne Miercurĭ drama „Sirenenschlingen“ de Karl Böttcher.

Bibliografie.

„Almanach tipografic“, redactat de George *Filip*, tipograf-editor. Minerva, Institut de arte grafice și Editură. Bucurescĭ (str. Regală 6). Prețul unui esemplar 1 corónă 30 banĭ.

Acest Almanach, care a întrat în anul VII-lea, și-a câștigat deja un frumos renume prin îngrijirea cu care e redactat și tipărit. Este, în ce privesce forma, tiparul și adjustarea artistică și elegantă, ilustrațiunile escelente de tot feliul ce le aduce, ca și în ce privesce cuprinsul sĕu bogat și fórte instructiv, unic în feliul sĕu. D-l G. Filip a avut în vedere sĕ înlocuiéscă prin „Almanachul“ sĕu lipsa simțită de scrierĭ technice române relativ la arta grafică și în special la arta tipografică. Volumul de față (al VII-lea) conține materii practice originale și netratate până acuma, precum: un tratat asupra artei chemigrafice, adecă operațiunile prin care trebue sĕ trécă un clișeu păn' ce ajunge în mâna tipografului; un articol asupra calității și grosimei hârtiei; technica modernă de reproducere pentru tiparul negru și multicolor; așeḑarea paginelor la mașină; desemnul decorativ; tiparul fotografic colorat; un clișeu superb tipărit în colorĭ, tipărit în tip. Minerva. Galeria tipografică (biografii și portrete) și multe alte informațiunĭ și povețe instructice. — Recomandăm acest Almanach tuturor celor ce se intereséză de mersul artei tipografice la Românĭ și în deosebĭ tipografilor noștri.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 11 Octomvrie. Baronul Des. Banffy a declarat că va combate la estrem revisuirea regulamentului camerei.

Mukden, 11 Octomvrie. Japonesii își retrag armata principală spre sud, părăsind nu numai posițiile ocupate după lupta de la Liaoyang, ci și pe cele ocupate mai 'nainte.

---

rĕmână culcat, își gândia Moulin. Póte va adormi și printr'un somn de câte-va óre se va restaura.

Nóptea era recorósă, însĕ detectivul era așa de istovit, încât îi se închiseră ochii și cădù într'un somn letargic. Numai încordarea estremă a nervilor, în care îl transpuse gróza când s'a deșteptat, îi produse facultatea de a puté urmări pentru un scurt timp convorbirea dușmanilor.

Cine scie, cât timp ar mai fi ținut starea-i letargică, décă culcușul tare și aerul rĕcoros nu ar fi fost doi deșteptătorĭ de o energie inexorabilă. După multe óre, somnul deveni din ce în ce mai agitat și nisce visurĭ chinuitóre îl nelinișteau pe dormitor. Tremura în tot corpul și peptul lui se ridica în respirație neregulată.

Se deșteptă din nou. Când își deschise ochii, de jur împrejur era încă tot întuneric. Deodată, recunoscênd primejdia situației în care se afla, detectivul își reculese restul forțelor și se sculă. Pe deschiḑĕtura de sus i-se alicea albind o dîră de lumină. Se anunța amurgul dimineții. Capul îi era mai ușor și energia restabilită. Se tîrî d'abușele, bâjbăind cu mâna dréptă înainte. După-ce orbăcăi așa câțĭ-va metri, ajunse cu mâna în gol. Tresări speriat, apoi se tîrî din nou la locul de mai nainte. Mai bine o fi sĕ stea aici mâlcom până nu i-o veni veḑul în ajutorul pipăitului.

La început îl tortura gândul că va scăpa timpul salvării. Incetul cu încetul însĕ își reaminti cuvintele convorbirei audite și se mai liniști la gândul, că bandiții nu se vor întórce decât Dumineca după amiaḑĭ la órele patru. Până atuncĭ are timp suficient de a se gândi la scăpare. Astăḑĭ era d'abia Joi diminéța.

Lumina deveni din ce în ce mai intensivă. Intunerecul, ce îl încunjurase, se prefăcu în lumină obscură. Păreții văgăunei i-se presentau în contururĭ lămurite. In așteptarea luminei depline, își închise încă-odată ochii, și când îi deschise, sórele lumina în înălțime în tótă splendórea. In fundul văgăunei era încă umbră, căcĭ sórele nu putea sĕ străbată până acolo. Cu tóte acestea obiectele se puteau bine distinge.

O singură privire a fost de ajuns, ca sĕ răpéscă nenorocitului orĭ-ce speranță. Din temnița asta era imposibil de scăpat. Din trei părțĭ era împrejmuit de nisce pĕrețĭ negri de stâncă, înalțĭ de 15—20 metri, și verticalĭ. Numai în spre nord era o deschiḑĕtură și detectivul se afla strîns lângă marginea ei. Aplecându-se peste margine, vĕḑù că dincolo se deschide o prăpastie adêncă. Inspăimêntat se dĕdù în dĕrĕt. Primejdia din care scăpase i-se părea mică față cu acéstă nouă primejdie. Pe nicăirĭ nu putea sĕ scape de aicĭ, decât pe sus, ér pe zidurile acestea dór o muscă de s'ar puté cățăra. Avea ce e drept frânghiă, cu care l'au slobodit aicĭ, și păreții încă aveau câte-va colțurĭ și proeminențe, dér cine sĕ pótă asvîrli frînghia la o așa înălțime?

Desperat se aruncă la pămênt și se uita încremenit înaintea sa. Era afară de aceea pocâltit de fóme și sete și n'avea de îmbucat, nicĭ cât sĕ orbéscă un șórece. Nu-i rĕmase altă alegere, decât sĕ móră aicĭ ca un mișel, orĭ sĕ se lase măcelărit de haidamații de falsificatorĭ, décă l'or găsi în viéță la întórcerea lor.

Sórele se ascunse după norĭ și peste puțin începù sĕ plóie ca din ciubăr umplând cu apă tóte crepăturile.

(Va urma.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa.** — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costă numai 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Octomvrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	119.30
Renta de corone ung. 4%	98 05
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	88.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4% .	97.75
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	98.50
Impr. ung. cu premii	212.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	164.—
Renta de hârtie austr.	99.90
Renta de argint austr.	99 85
Renta de aur austr.	119.75
Renta de coróne austr. 4%	100.—
Bonurĭ rurale ungare 3½ % . . .	91.25
Losurĭ din 1860.	155.40
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	1641
Acţii de-ale Băncei ung. de credit .	780.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	670.50
Napoleondorĭ	19.03
Mărcĭ imperiale germane. . . .	117.42½
London vista	239·35
Paris vista.	95.22½
Note italiene	95.10